

Tid Måndagen den 12 november 2018
Kl. 13.00 – 15.00

Plats Gamla Biblioteket, Tekniska Nämndhuset

Justerat

Stefan Mattsson

Dolores Back

Närvarande**Ledamöter:**

Stefan Mattsson (SRF), ordföranden
Dolores Back (HSO/NHR), vice ordföranden
Britt-Marie Karlsson (HSO-FEB)
Eva Söderbärj (HSO/FUB)
Britt-Inger Stjernström (HSO/R)

Tjänstemän:

Rådets sekreterare Julia Steen
Föredragande Johanna Pierre, miljökontoret
Louise Rohmer, enhetschef, samt Elin Mårtensson,
projektledare, från fastighetskontoret

§ 1**Val av justerare****Beslut**

Rådet utser vice ordföranden Dolores Back att
tillsammans med ordföranden Stefan Mattsson justera
dagens protokoll.

§ 2**Dagordningen fastställs**

Dagordningen godkänns.

§ 3**Föregående protokoll**

Protokoll från funktionshinderrådet vid fastighetsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden

Beslut

Rådet godkänner protokoll nr 6/2018 som läggs till handlingarna.

§ 4**Inkomna skrivelser och protokoll**

Protokoll nr 4/2018 från rådet för funktionshinderfrågor vid idrottsnämnden och Stockholm Globe Arena Fastigheter AB från den 16 maj 2018.

Protokoll nr 5/2018 från rådet för funktionshinderfrågor vid idrottsnämnden och Stockholm Globe Arena Fastigheter AB från den 13 juni 2018.

Protokoll nr 6/2018 från rådet för funktionshinderfrågor vid idrottsnämnden och Stockholm Globe Arena Fastigheter AB från den 19 september 2018.

Protokoll nr 4/2018 från kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor från den 10 september 2018.

Protokoll nr 5/2018 från kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor från den 8 oktober 2018.

Protokoll nr 6/2018 från rådet för funktionshinderfrågor vid stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden från den 9 oktober 2018.

Beslut

Rådet går igenom protokollen och lägger därefter dem till handlingarna.

§ 5**Inkomna remisser**

Inga remisser av intresse för rådet har inkommit inför dagens sammanträde.

§ 6**Ärenden tagna på delegation**

Inga ärenden är tagna på delegation inför dagens sammanträde.

§ 7**Fastighetsnämnden**

Dagordning till fastighetsnämnden den 20 november 2018 är utsänd till rådet och har dukats på mötet.

Beslut

Rådet går igenom fastighetsnämndens dagordning och lägger den därefter till handlingarna.

§ 8**Miljö- och hälsoskyddsnämnden**

Dagordning till miljö- och hälsoskyddsnämnden den 20 november 2018 är utsänd till rådet och har dukats på mötet.

Beslut

Rådet går igenom miljö- och hälsoskyddsnämndens dagordning och lägger den därefter till handlingarna.

§ 9**Rekommendation för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi**

Johanna Pierre från miljöförvaltningen, kemikaliecentrum, berättar om rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi som miljöförvaltningen tagit fram.

Till grund för rekommendationen finns både rättsliga överväganden samt vetenskapliga studier. Gummigranulat samt konstgräs kan innehålla miljö- och hälsofarliga ämnen och kan ge upphov till spridning av dessa och mikroplast som negativt kan påverka växt- och djurlivet. Till grund ligger även styrande dokument såsom miljöprogrammet och Stockholm stads kemikalieplan. Kemikalieplanen syftar till att exempelvis fasa ut och undvika farliga ämnen i t.ex. bygg- och anläggningsmaterial. Den utrustning som används på lekplatser ska vara förenlig med reglerna i bland annat plan- och bygglagen, boverkets rekommendationer och EU lagstiftning. Det genomförs nu utredningar avseende ansvarsfrågan samt vilken lagstiftning som är gällande för olika material, då det inte finns tillfredställande lagstiftning gällande anläggningsmaterial.

Användningen av syntetiskt material på fotbollsplaner, lekplatser med mera har ökat markant de senaste åren. Vidstickprov på stadens lagda material visade det sig att nyproducerat gummigranulat inte innehåller lika höga halter av flera miljö- och hälsofarliga ämnen som gummigranulat från återvunna gummidäck. På ytor/anläggningsdelar där användaren kommer i direkt kontakt med materialet skall nyproducerat gummi användas. En anledning till att gummi anläggs på lekplats är att öka tillgängligheten och säkerheten (fallrisk). För underlag såsom gräs och jord som kan bli kläggigt och gropigt är ett annat material bland behövligt för att förbättra tillgängligheten. Det är viktigt att tänka på att det behöver vara ett bra material utifrån miljösynpunkt. Kemikaliecentrum rekommenderar att undvika slentrianmässig läggning av konstgräs och gummiasfalt på stora ytor där det inte krävs av säkerhet- eller tillgänglighetssynpunkt högre kullar på stora områden då det inte är tillgängligt.

Rådet frågar hur lång användningstid det är för gummiytor och konstgräs?

Johanna svarar att det beroende på användningsområde men cirka 10 års användningstid men att det varierar.

Vidare berättar Johanna att det finns en återvinningsförläggning i Danmark där materialet kan återvinnas. Det görs dock inte i dag

Syftet med rekommendationen som miljöförvaltningen har tagit fram är att begränsa spridning av mikroplast till kringliggande miljö samt minska barn och ungas exponering för miljö- och hälsofarliga kemikalier. Rekommendationen beskriver fem olika åtgärder och krav; *Undvik; ställ krav på material; följ upp; utforma för att undvika spridning samt skötsel för att undvika spridning.*

I riktlinjerna föreslås att man ska begränsa användningen av konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi. Vid en bedömning utifrån tillgänglighet och säkerhetsrisk är det klart befogat att använda materialet, så länge materialet är förenligt med kemikalieplanen och uppfyller stadens kemikaliekrav. Det är viktigt att ställa krav på materialet som används. Nyproducerat gummigranulat är att föredra då det har bättre spårbarhet gällande ursprung och innehåll än återvunnet gummit, t.ex. från bildäck. I underliggande lager som barnen inte kommer i kontakt med fungerar det bättre med återvunnet material ur hälsosynpunkt. Vidare bör man arbeta med utformning för att undvika spridning. Möjligheter för att undvika spridning av mikroplaster, såsom att utforma fotbollsplaner med kanter, skall beaktas i projekteringen. Viktigt är då att tillgängligheten beaktas.

Konstgräs släpper en del strån i sig som bidrar till spridning av mikroplaster men det är själva granulatet som framförallt är källa till spridning av mikroplaster och innehåller också fler miljö- och hälsofarliga ämnen. Även om det ofta är låga halter lägger vi stora volymer i staden. Det är osäkert hur mycket som sprids till dagvattnet och omkringliggande mark men spridningen av granulat från konstgräsplaner är troligtvis inte av den omfattningen man tidigare har trott.

Johanna berättar även att det finns problem med

skadegörelse där man har bränt på gummiytor på lekplats och skolgårdar. Det är viktigt att tillsynen dessa platser sker och att åtgärder tas eftersom det kan minska tillgängligheten på underlagen.

Fortsatt arbete

Miljöförvaltningen får se huruvida rekommendationen kommer att bli ett styrdokument eller en tjänstemannaprodukt.

Rådets kommentarer

Rådet tackar för en intressant föredragning och framför att de är positiva till rekommendationen. Detta är en viktig fråga både utifrån ett miljö- och hälsoperspektiv, barnperspektiv men även utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Rådet framför att det är bra att miljöförvaltningen börjat arbeta med frågan.

Det viktigaste som rådet understryker är att man får balansera tillgänglighetsaspekten samt säkerhetsriskaspekten med miljö- och hälsopåverkan när man ska välja material. Vidare uttrycker rådet att det ser mer rent ut, och det är troligtvis enklare att hålla rent, med gummigranulat än t.ex. sand och detta kan vara en av anledningarna till att gummigranulat används i större utsträckning. Vidare framhåller rådet att ett material som gummigranulat gör att det kan bli plattare mark vilket resulterar att det är enklare att ta sig fram på, därav ökar tillgängligheten.

Vidare lyfter rådet att god tillsyn är essentiellt och att de som är ansvariga åtgärdar eventuellt fel eller förstörelse som uppkommit.

§ 10

Bevakningslistan

Bevakningslistan är utsänd till rådet. Louise Rohmer och Elin Mårtensson från fastighetskontoret går igenom bevakningslistan med rådet. Fastighetskontoret informerar bland annat att stadsmuseet planeras att öppna under 2019.

Beslut

Rådet önskar få återkoppling angående vilka av rådets synpunkter som har tagits tillvara i ärende § 2 – renovering av Östermalmshallen samt i ärende § 6 Medborgarhusets renovering från rådets bevakningslista. Vidare önskar rådet att besöka stadsmuseet under våren 2019.

Rådet beslutar att flytta ärende § 13 Åkeshovs sim- och idrottshall, om- och tillbyggnad, till kategorin genomförda åtgärder. Rådet understryker att det är väldigt olyckligt hur resultatet har blivit i Åkeshovs sim- och idrottshall och hoppas att kontoret tar med sig rådets synpunkter framöver. Rådet är oenig med bedömningen som är gjord av fastighetskontoret tillsammans med ansvarig tillgänglighetskonsult att placera ledstråket så pass nära dörren.

Bevakningslistan uppdateras. Elin Mårtensson tar med sig rådets frågor.

§ 11**Gemensam bevakningslista**

Rådsgemensam bevakningslista är utsänd till rådet

Beslut

Rådet beslutar att bordlägga ärendet.

§ 12**Övriga frågor**

Inga övriga frågor tas upp under dagens sammanträde.

Vid protokollet

Julia Steen